



Jaarverslag 2023

Inhoud

Voorwoord	3
Persvrijheidsmonitor 2023	4
Zaken die het fonds steunde in 2023	5
Nieuws over zaken die het fonds eerder steunde	8
Bestuur	8
Samenstelling bestuur.....	8
Grondleggers en ondersteuners	9
Doelstellingen.....	9
ANBI.....	10
Subsidieaanvraag.....	10
Contact	11
Jaarrekening 2023 als bijlage	

Voorwoord

Als er één thermometer is om de veiligheid en persvrijheid van Nederlandse journalisten in de gaten te houden, dan is het wel meldpunt van PersVeilig. Dit in 2019 opgerichte instituut heeft als doel de positie van journalisten te versterken tegen geweld en agressie op straat, op social media en tegen juridische claims. Het Persvrijheidsfonds voelt zich sterk verbonden met PersVeilig.

In 2023 deden journalisten 218 keer melding van een incident bij PersVeilig, een lichte stijging in vergelijking met de 198 meldingen in 2022. In de meeste gevallen ging het om bedreiging, vaak mondeling of op sociale media. Daarnaast was er ook sprake van fysiek geweld, stalking of intimidatie en discriminatie. Interessant - en verontrustend - is ook de uitkomst van een eigen onderzoek van PersVeilig. Daaruit bleek dat journalisten in Nederland voorzichtiger zijn geworden met publiceren om het risico op juridische stappen te vermijden.

Gelukkig leidt niet elk dreigement tot een rechtzaak, maar ook zonder die formele stap gaat er een verkillend effect van uit. Je wordt er als journalist voorzichtiger van dan nodig. Daarbij is het goed te weten dat het Persvrijheidsfonds er is als het echt verkeerd gaat. Soms met een financiële ondersteuning voor juridische kosten, soms door in openbare verklaringen onze morele steun uit te spreken. Verderop in dit jaarverslag vindt u daar voorbeelden van.

Een groot woord van dank gaat ook dit jaar weer naar de sponsors dankzij wie het Persvrijheidsfonds zijn werk kan doen. Omdat de bodem van de kas in zicht begon te komen kregen veel van onze vaste donateurs afgelopen jaar een bezoekje van ons. Hoewel het doel van onze missie duidelijk was, werden we vrijwel overal warm ontvangen. Met als gevolg dat het fonds ook in 2024 die warmte weer ruimhartig kan doorgeven aan de journalisten die dat maar al te hard nodig hebben.

Verderop in dit jaarverslag ziet u de namen van de geldschieters. Voelt u zich net als zij betrokken bij de strijd voor persvrijheid, schroom dan niet dat ideaal kracht bij te zetten met een eenmalige of terugkerende donatie. U helpt er de persvrijheid in de volle breedte mee - een grondrecht dat helaas nog steeds niet voor iedereen even vanzelfsprekend is.

Namens het bestuur,

Bart Brouwers

Voorzitter Stichting Persvrijheidsfonds

Persvrijheidsmonitor 2023

In de jaarlijks verschijnende Persvrijheidsmonitor wordt een overzicht gegeven van de ontwikkelingen op het gebied van de persvrijheid in Nederland. De Persvrijheidsmonitor wordt jaarlijks in opdracht van het Persvrijheidsfonds geschreven.

Vergeleken met veel andere landen lijkt het in 2023 met de bewegingsvrijheid van de media in Nederland iets beter te gaan. Toch is er ook reden voor bezorgdheid.

De [Persvrijheidsmonitor 2023](#) is mede dankzij een financiële bijdrage van de Coornhert Stichting tot stand gekomen.

Zie ook: [Persvrijheidsmonitor en juridische analyse](#)

Zaken die het fonds steunde in 2023

Onderzoek naar stopzetten persalarmering

25 januari 2023

Het Persvrijheidsfonds heeft besloten financiële steun toe te kennen, als tegemoetkoming in de kosten van een onderzoek en het formuleren van een juridisch advies, in verband met het besluit tot het stopzetten van de persalarmeringen per 1 april 2023.

Het Persvrijheidsfonds onderkent het principiële karakter van deze kwestie, omdat hiermee de onafhankelijke, controlerende rol van de pers verloren gaat bij incidenten. Zonder alarmering worden de media afhankelijk van video en fotomateriaal van hulpdiensten en kunnen zij geen volwaardig verslag meer doen van incidenten en het functioneren van de hulpdiensten. Gelet hierop is het Persvrijheidsfonds van mening dat deze zaak zich leent voor een bijdrage uit het fonds.

Journalist inzake vermelding op no fly list

19 april 2023

Het Persvrijheidsfonds heeft besloten financiële steun toe te kennen aan een journalist als tegemoetkoming in de kosten voor juridische bijstand.

De journalist staat op de no-fly list van de FBI, waarop vooral veroordeelde of gezochte terroristen staan. De journalist in kwestie heeft echter een schoon strafblad en hoort zeker niet thuis op deze lijst. Door vermelding op deze lijst wordt journalist de toegang tot sommige landen ontzegd.

Daarnaast zijn er sterke vermoedens dat deze journalist op de lijst terecht is gekomen als gevolg van de onderwerpen die behandeld worden (waaronder jihadisme) en dat de Nederlandse autoriteiten hier mogelijk een rol in hebben gespeeld.

Het Persvrijheidsfonds onderkent het principiële karakter van deze kwestie, omdat de journalist door vermelding op deze lijst ernstig wordt belemmerd in de werkzaamheden als journalist en documentairemaker.

Gelet hierop is het Persvrijheidsfonds van mening dat deze zaak zich leent voor een bijdrage uit het fonds.

Fotograaf René Hendriks in hoger beroep

8 mei 2023

Het Persvrijheidsfonds heeft besloten opnieuw financiële steun toe te kennen aan René Hendriks als tegemoetkoming in de kosten voor een hoger beroepsprocedure tegen The Mall of the Netherlands.

De rechter oordeelde in de bodemprocedure dat een verbod op fotografie met professionele camera's zoals vermeld in de huisregels van The Mall of the Netherlands geen onaanvaardbare inbreuk vormt op de vrije nieuwsgaring.

Het Persvrijheidsfonds acht het een slechte ontwikkeling voor de journalistiek en de vrije nieuwsgaring als een shopping mall niet meer als openbare ruimte kan worden gezien. Ook de redenering van de rechter dat professionele camera's verboden mogen worden omdat er zulke goede camera's op telefoons zitten vindt het fonds in strijd met het belang van de journalistiek om met professionele apparaten verslag te kunnen doen. Daarom wordt Hendriks opnieuw gesteund.

Vervolg stopzetten persalarmering

21 juni 2023

In december 2022 schreef minister Dilan Yeşilgöz (Justitie en Veiligheid) in een brief aan de Tweede Kamer dat meldkamers van de politie moeten stoppen met het automatisch waarschuwen van journalisten en fotografen.

Een mede door het Persvrijheidsfonds ondersteund juridisch adviestraject heeft ertoe geleid dat het systeem nu toch tijdelijk voortgezet wordt in afwachting van een permanente oplossing.

Volgens Yeşilgöz was er geen wettelijke basis voor het systeem en zou het in strijd zijn met bestaande wetgeving op het vlak van privacy en medisch beroepsgeheim. Om die reden besloot de minister dat het persalarm vanaf 1 april 2023 zou worden stopgezet.

Daarop reageerde een brede coalitie van mediapartijen, met steun van het Persvrijheidsfonds met een brandbrief aan minister Yeşilgöz om het systeem van automatische persalarmeringen in stand te houden. Tevens werden juridische stappen richting de overheid voorbereid.

Dit heeft erin geresulteerd dat het voor de media relevante deel van de persalarmering overeind is gebleven. De minister heeft besloten om de uitzonderingsgronden in de Wet Politie Gegevens (WPG) tijdelijk te verruimen. Dit in afwachting van een nieuw gesloten systeem, dat alleen toegankelijk zal zijn voor professionele media, de houders van een Landelijke Politieperskaart.

Dit laatste zal in nauwe samenwerking met de sector het komend jaar verder worden uitgewerkt.

Hiermee is het juridische adviestraject dat het Fonds heeft ondersteund afgerond. Alhoewel er geen kort geding is gevoerd, zijn alle voorbereidingen daarvoor wel in gang gezet.

Het Fonds is tevreden dat mede dankzij deze juridische acties een adequate vorm van Persalarmering behouden is gebleven.

Journalisten en het FD in zaak tegen ondernemer Blijdorp

27-06-2023

Het Persvrijheidsfonds spreekt zijn morele steun uit aan de betrokken journalisten en het Financieel Dagblad in een zaak tegen ondernemer Blijdorp. In deze zaak lijkt er sprake van een machtige ondernemer die de juridische weg kiest om een medium en zijn redactie stil te krijgen en verdere publicaties te beletten.

Voor zover het fonds dit kan beoordelen zijn de artikelen van het FD relevant en accuraat en is ook de ruimte geboden aan klager om zijn kant van het verhaal verder te nuanceren.

Het desondanks inzetten van een zware en voor het medium kostbare bodemprocedure en de dreiging met hoge schadevergoeding en dwangsommen, lijkt alleen bedoeld om het medium en de benaderde bronnen onder druk te zetten om niet verder over deze kwestie te spreken en publiceren.

Het Persvrijheidsfonds roept de rechter dan ook op om deze zaak te beschouwen als een zogenaamde "SLAPP-zaak" en de vorderingen zo snel mogelijk af te wijzen.

Journalist in hoger beroep tegen oproep als getuige

20-12-2023

Het Openbaar Ministerie heeft een journalist opgeroepen om ook in hoger beroep te getuigen in een strafzaak.

Het Persvrijheidsfonds steunt de journalist ook bij het hoger beroep omdat het fonds van mening is dat de rechtbank en het OM onvoldoende rekening houden met de onafhankelijke positie van de journalist. Het verplichten van een journalist om als getuige op te treden veroorzaakt een inbreuk op artikel 10 EVRM. Ook komt de persvrijheid en persoonlijke veiligheid van de onafhankelijke journalisten hiermee in het gedrang.

Het Persvrijheidsfonds onderkent het principiële karakter van deze kwestie omdat het van mening is dat de rechtbank en het OM onvoldoende rekening houden met de positie als onafhankelijk journalist. Hiermee wordt de journalistieke vrijheid belemmerd, mede omdat ook andere en/of toekomstige bronnen door deze getuigenverklaring kunnen worden afgeschrikt.

Nieuws over zaken die het fonds eerder steunde

Uitspraak Hoge Raad in zaak Jiskefet Encyclopedie

09-11-2023

Het gerechtshof in Amsterdam oordeelde vorig jaar dat de zogeheten Jiskefet Encyclopedie verkocht mocht worden zonder sticker erop waarmee duidelijk gemaakt zou worden dat de makers van het satirische televisieprogramma deze encyclopedie niet hebben gemaakt.

Volgens het hof was er geen sprake van merkinbreuk omdat de makers van het boek de naam Jiskefet niet als merk gebruikt hadden omdat het onderdeel is van de titel van het boek.

Tegen deze uitspraak ging Jiskefet in cassatie bij de Hoge Raad omdat zij van mening waren dat het hof had moeten beoordelen of de indruk gewekt was dat het boek van Jiskefet afkomstig was en dat er ongerechtvaardigd voordeel was gehaald door het merk Jiskefet te gebruiken.

De Hoge Raad heeft het cassatieberoep verworpen op grond van het feit dat de vraag of de boekmakers voldoende duidelijk gemaakt hadden dat het boek niet van Jiskefet kwam, pas van belang is wanneer er sprake is van merkinbreuk. Dat is niet het geval, aldus de hoge raad en daarmee is ook direct de tweede klacht verworpen.

Het Persvrijheidsfonds heeft de uitgeverij in deze procedures -waarbij het gaat om een principiële kwestie vrijheid van meningsuiting- financieel ondersteund omdat zij vond dat de rechter bij de eerdere uitspraak onvoldoende rekening had gehouden met de journalistieke belangen bij het schrijven van ongeautoriseerde biografieën. In het belang van de vrijheid van de pers om ook over merken te kunnen schrijven, is het Persvrijheidsfonds tevreden met deze uitkomst.

Bestuur

Samenstelling bestuur

Het bestuur van het Persvrijheidsfonds bestaat uit:

- **Bart Brouwers**, voorzitter, hoogleraar journalistiek in Groningen, eigenaar van het Europese journalistieke platform Innovation Origins.
- **Thomas Bruning**, secretaris, algemeen secretaris Nederlandse Vereniging voor Journalisten, jurist.
- **Mariëtte Wolf**, mediahistoricus en oud-directeur van het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten en van het Persmuseum.
- **Wilma Haan**, adjunct-hoofdredacteur van NOS Nieuws.
- **Ward Wijndelts**, penningmeester, hoofdredacteur Vrij Nederland.
- **Marcella Bredeveld**, vanaf 25 mei 2022, werkzaam bij NRC Media als politiek redacteur.

Het bestuur verricht zijn taken onbezoldigd.

Grondleggers en ondersteuners

Het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren en de Nederlandse Vereniging van Journalisten zijn de grondleggers van het Persvrijheidsfonds.

Onderstaande partijen hebben in 2023 bijgedragen aan de middelen van het Persvrijheidsfonds.



lira fonds



nederlandse
publieke
omroep



Stichting
Democratie &
Media



Doelstellingen

De Stichting Persvrijheidsfonds heeft de volgende doelstellingen:

- Het entameren en ondersteunen van juridische procedures die een principiële karakter hebben en die het de beroepsgroep mogelijk blijven maken in vrijheid haar werk te kunnen doen;
- Het verdedigen van de persvrijheid in de ruimste zin van het woord;
- Gelden ter beschikking te stellen voor het voeren van principiële procedures, die de persvrijheid van de Nederlandse media en meer specifiek het werken van die media in de meest optimale ongehinderde omstandigheden mogelijk moeten maken;
- Het -onder meer in rechte- kunnen aanvechten en/of bestrijden van alle door overheid of anderen direct of indirect opgeworpen belemmeringen, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Zie ook: [Statuten en reglementen](#)

ANBI



Stichting Persvrijheidsfonds is met ingang van 1 juli 2019 door de belastingdienst aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Omdat alle ANBI's per 1 januari 2014 een publicatieplicht hebben vindt u op deze pagina alle gegevens van de stichting Persvrijheidsfonds op een rijtje.

Officiële naam Stichting Persvrijheidsfonds

KvK-nummer 34286584

Fiscaalnummer 818650850

Post- en bezoekadres Johannes Vermeerstraat 22
1071 DR Amsterdam

Contactgegevens  020 - 303 9700
 mail@persvrijheidsfonds.nl

Het Persvrijheidsfonds staat voor het verdedigen van de persvrijheid in de ruimste zin van het woord en voor het starten en ondersteunen van juridische procedures met een principieel karakter. Tevens staat het Persvrijheidsfonds voor het -onder meer in rechte- kunnen aanvechten en/of bestrijden van alle door de overheid of anderen direct of indirect opgeworpen belemmeringen.

Graag verwijzen wij naar eerdere jaarverslagen die op onze website staan.

Zie ook: [Beleidsplan 2019-2023](#)

Subsidieaanvraag

Een verzoek om een financiële bijdrage in een juridische procedure wordt in beginsel gedaan door de betrokken journalist of het betrokken medium. Uiteraard kunt u de aanvraag van een nadere toelichting laten voorzien door een gemachtigd advocaat/jurist.

Wij verzoeken u bij uw aanvraag minimaal in te gaan op de volgende drie punten:

1. Op welke wijze wordt (worden) u en/of daarmee uw vakgenoten belemmerd in de uitoefening van het vak?
2. Indien relevant: in hoeverre heeft u zelf voldaan aan de correcte en zorgvuldige uitoefening van het vak?

3. Voor welk bedrag zoekt u steun bij het fonds en hoe groot is dat bedrag ten opzichte van de totale kosten van de procedure? Wordt uw zaak door anderen gesteund, dan willen we graag weten wie de medefinanciers zijn en tegen welk bedrag.

Als aan u subsidie wordt toegekend zal het bestuur van het Persvrijheidsfonds duidelijk aangeven per wanneer de subsidie ingaat en voor welke procedure deze bestemd is.

De door het Persvrijheidsfonds toegezegde financiële bijdrage moet binnen twee jaar na afronding van de desbetreffende procedure gedeclareerd worden bij het fonds anders komt de bijdrage te vervallen.

Als er relevante stukken zijn die uw aanvraag kunnen onderbouwen wilt u deze dan meezenden? Wilt u de aanvraag tevens voorzien van uw e-mailadres en telefoonnummer? De aanvraag kan per post of per e-mail ingediend worden bij het Persvrijheidsfonds.

Contact

Stichting Persvrijheidsfonds
Postbus 75997
1070 AZ Amsterdam

 020 - 3039700 (via de telefooncentrale van de NVJ)

 mail@persvrijheidsfonds.nl

STICHTING PERSVRIJHEIDSFONDS

Balans per 31 december	2023	2022
ACTIVA		
Vorderingen en overlopende activa	(1) € -	€ -
Liquide middelen	(2) € 176.628	€ 69.524
Totaal	<u>€ 176.628</u>	<u>€ 69.524</u>
PASSIVA		
<i>Eigen Vermogen</i>		
Algemene reserve	(3) € 175.781	€ 52.296
Kortlopende schulden en overlopende passiva	(4) € 847	€ 17.228
Totaal	<u>€ 176.628</u>	<u>€ 69.524</u>
Staat van baten en lasten		
Baten		
Baten van particulieren	(5) € -	€ 10.105
Baten van bedrijven	(6) € 4.832	€ -
Baten van andere organisaties zonder winststreven	(7) € -	€ -
Som van de baten	€ 4.832	€ 10.105
Lasten		
Besteed aan de doelstelling	(8) € 8.330	€ 18.180
Kosten bestuur en bankbeheer	(9) € 492	€ 893
Som van de lasten	€ 8.822	€ 19.073
Saldo voor financiële baten en lasten	<u>€ -3.990</u>	<u>€ -8.968</u>
Saldo financiële baten en lasten	(10) € 475	€ -
Saldo van baten en lasten	<u>€ -3.515</u>	<u>€ -8.968</u>
Bestemming saldo van baten en lasten		
Onttrekking aan Algemene reserve	€ -3.515	€ -8.968

Toelichting op de balans

(1) Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2023	31-12-2022
	€ -	€ -
	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>

(2) Liquide middelen

	31-12-2023	31-12-2022
ING betaalrekening	€ 84.268	€ 6.589
ING spaarrekening	€ 92.360	€ 62.935
	<u>€ 176.628</u>	<u>€ 69.524</u>

De onder de liquide middelen opgenomen banktegoeden zijn direct opvraagbaar.

TOTAAL ACTIVA	€ 176.628	€ 69.524
----------------------	------------------	-----------------

(3) Algemene reserve

	31-12-2023	31-12-2022
Stand per 1 januari	€ 52.296	€ 61.264
Resultaat boekjaar	€ -3.515	€ -8.968
(*) Toevoeging aan algemene reserve	€ 127.000	
Stand per 31 december	<u>€ 175.781</u>	<u>€ 52.296</u>
(*) <i>Bijdrage van Google</i>	€ 15.000	
<i>Bijdrage van Veronica</i>	€ 10.000	
<i>Bijdrage van Lira</i>	€ 20.000	
<i>Bijdrage van Democratie en Media</i>	€ 22.000	
<i>Bijdrage van Publieke Omroep</i>	€ 50.000	
<i>Bijdrage van RTL Nieuws</i>	€ 5.000	
<i>Bijdrage van Coornhert</i>	€ 5.000	
	<u>€ 127.000</u>	

(4) Kortlopende schulden en overlopende passiva

	31-12-2023	31-12-2022
door NVJ voorgeschoten bedrag	€ 847	€ 1.178
R. Hendriks		€ 5.000
Oproep journalist als getuige		€ 5.000
M. de Swart		€ 6.050
	<u>€ 847</u>	<u>€ 17.228</u>

De kortlopende schulden bestaan uit toezeggingen die binnen 1 jaar in rechte afdwingbaar zijn.

TOTAAL PASSIVA	€ 176.628	€ 69.524
-----------------------	------------------	-----------------

Toelichting op de staat van baten en lasten

(5) Baten van particulieren

	2023	2022
Baten voorgaande boekjaar	<u>€ -</u>	<u>€ 10.105</u>
	<u>€ -</u>	<u>€ 10.105</u>

(6) Baten van bedrijven

	2023	2022
STRIPE	€ 142	
ST.LOK.PUBL.OMROEP	€ 1.000	
ST. COE	€ 3.690	
Baten van bedrijven	<u>€ 4.832</u>	<u>€ -</u>

(7) Baten van andere organisaties zonder winststreven

	2023	2022
	€ -	€ -

(8) Besteed aan de doelstelling

	2023	2022
Bijdrage aan NVJ iz Persalarmering	€ 4.700	
Persvrijheidsmonitor	€ 3.630	€ 3.630
Bestedingen vorig boekjaar		€ 14.550
	<u>€ 8.330</u>	<u>€ 18.180</u>

(9) Kosten bestuur en bankbeheer

	2023	2022
Bestuurskosten	€ 235	€ 720
Bankkosten betaalrekening	€ 257	€ 173
	<u>€ 492</u>	<u>€ 893</u>

(10) Saldo financiële baten en lasten

	2023	2022
Rente van ING spaarrekening	€ 475	€ -